

γράφει

ο ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΙΑΡΓΚΟΒΑΣ*

*Καθηγητής στην έδρα Jean Monnet στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, πρώην συντονιστής του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή των Ελλήνων

« Το ερώτημα είναι εάν υπάρχουν περιθώρια για μείωση των δαπανών. Η απάντηση είναι θετική. Οι Έλληνες πολίτες χρειάζονται ένα μικρό, ευέλικτο, στρατηγικό και αποτελεσματικό κράτος που να παρέχει υψηλής ποιότητας δημόσια αγαθά. Μετά από τόσες θυσίες, το αξίζουν »

Με δεδομένη πλέον την έξοδό μας από το μνημόνιο, η χώρα μας μπαίνει σε μια κανονικότητα όπου η δημοσιονομική πολιτική αποκτά κάποιους (όχι πολλούς, είναι αλήθεια) βαθμούς ελευθερίας. Το βασικό περίγραμμα της δημοσιονομικής πολιτικής έχει ήδη σκιαγραφηθεί με τα μέτρα στα οποία έχει συμφωνήσει ή και έχει θεσμοθετήσει η κυβέρνηση (π.χ., μείωση συντάξεων, αύξηση αφορολόγητου, υψηλά πρωτογενή πλεονάσματα). Μπορεί αυτή η πολιτική να μεταρρυθμιστεί ώστε να γίνει περισσότερο αναπτυξιακή; Κατά την άποψή μου, ναι. Οι βασικοί άξονες της μεταρρύθμισης της δημοσιονομικής πολιτικής πρέπει να είναι: (α) η διασφάλιση της δημοσιονομικής πειθαρχίας, (β) η αποτελεσματικότερη διαχείριση και εκτέλεση του κρατικού Προϋπολογισμού, (γ) η αλλαγή του μείγματος της δημοσιονομικής προσαρμογής και (δ) οι στοχευμένες μειώσεις δαπανών.

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ της δημοσιονομικής πειθαρχίας επιτυγχάνεται με δύο κύριους μηχανισμούς που έχουν ήδη τεθεί σε εφαρμογή στην ευρωζώνη: τους δημοσιονομικούς κανόνες και τους ανεξάρτους δημοσιονομικούς θεσμούς. Οι πρώτοι καθορίζονται από κοινού για όλες τις χώρες. Μέχρι τώρα η εμπειρία έχει δείξει ότι οι υπέρμετρα άκαμπτοι κανόνες συνήθως δεν αποδίδουν και δεν είναι ευαίσθητοι στις μεταβαλλόμενες οικονομικές και πολιτικές συνθήκες. Για τον λόγο αυτό προτείνεται η υιοθέτηση απλών και ευέλικτων κανόνων. Οι ανεξάρτητοι δημοσιονομικοί θεσμοί αυξάνουν τη διαφάνεια και τη λογοδοσία στην άσκηση της δημοσιονομικής πολιτικής και συμβάλλουν στη βελτίωση της αξιοπιστίας της. Η χώρα μας μέχρι πρόσφατα δεν διέθετε κανέναν δημοσιονομικό θεσμό. Σήμερα έχει δύο: το Δημοσιονομικό Συμβούλιο και το Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή. Η ύπαρξη θεσμών με παρόμοιο αντικείμενο οδηγεί σε θεσμικό κατακερματισμό και αναποτελεσματικότητα. Θα ήταν σκόπιμο να ενοποιη-

Εμπόδιο για την ανάπτυξη οι υψηλοί φόροι

θούν οι δύο θεσμοί και να ενισχυθούν ουσιαστικά κατά το πρότυπο του αμερικανικού CBO ή του ολλανδικού CPB.

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ με το σύστημα σύνταξης και εκτέλεσης του Προϋπολογισμού στη χώρα μας παρά τις προόδους των τελευταίων ετών, αυτό εξακολουθεί να έχει αρκετές αδυναμίες, όπως περιορισμένη διαφάνεια, μεγάλο βαθμό συγκεντρωτισμού στη λήψη αποφάσεων, μικρή ευελιξία σε ανακατανομή πόρων, διασπορά αρμοδιοτήτων, πολλαπλούς ελέγχους που όμως δεν είναι ουσιαστικοί, απουσία ουσιαστικής λογοδοσίας, κ.λπ. Προτείνονται μεταρρυθμίσεις που θα ενισχύουν τις τεχνικές κατάρτισης Προϋπολογισμού εκ των άνω προς τα κάτω, θα χαλαρώνουν τους ελέγχους των εισροών από την κεντρική κυβέρνηση (π.χ. σουπερδίκι μοντέλο, όπου οι γενικοί διευθυντές των διαφόρων φορέων είναι υπεύθυνοι για τις προσλήψεις, την εξέλιξη και την απόλυση των υπαλλήλων και στον δημόσιο τομέα), θα ενισχύουν τη διαφάνεια του Προϋπολογισμού με την παραγωγή και δημοσιοποίηση περισσότερων εκθέσεων, θα αντιμετωπίζουν το πρόβλημα της κακής νομοθέτησης και θα επικεντρώνονται στα αποτελέσματα των δαπανών (ή προϋπολογισμός προγραμμάτων).

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ με το μείγμα δημοσιονομικής προσαρμογής, είναι γεγονός ότι βασίστηκε (και στα τρία μνημόνια) λανθασμένα κατά κύριο λόγο στην αύξηση της φορολογίας και όχι στη μείωση των δαπανών. Η αύξηση της φορολογίας αποθαρρύνει την ανάπτυξη. Αλλοιώνει τα κίνητρα των ατόμων, αυξάνει τη φοροδιαφυγή, διώχνει επιχειρήσεις και δυναμικά στοιχεία από τη χώρα. Προτείνεται η αύξηση της βαρύτητας των δημοσίων δαπανών με

ισόποση μείωση του φορολογικού βάρους.

ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ είναι εάν υπάρχουν περιθώρια για μείωση των δαπανών. Η απάντηση είναι θετική. Ιδού μερικά παραδείγματα: (α) μείωση του αριθμού των υπουργείων - κάτι που έχει επανειλημμένα ειπωθεί προεκλογικά και διαψευστεί μετεκλογικά (β) κατάργηση υπηρεσιών που δεν έχουν αντικείμενο ή υπολειπόμενα (γ) υλοποίηση και εφαρμογή του ενιαίου μισθολογίου χωρίς εξαιρέσεις, προσωπικές διαφορές και ειδικά επιδόματα παράλληλα με την εισαγωγή συστήματος αξιολόγησης (grade system, target setting, yearly evaluation and follow-up) με ενιαία εφαρμογή σε όλο τον δημόσιο τομέα και τις ΔΕΚΟ (δ) εισαγωγή ηλεκτρονικού συστήματος διενέργειας διαγωνισμών για το σύνολο των προμηθειών του Δημοσίου (ε) ορθολογισμός στη χρήση ακινήτων που διαθέτει το Δημόσιο (στ) ευρεία χρήση outsourcing για κάθε υπηρεσία όπου το κράτος δεν χρειάζεται να έχει παρουσία, όπως καθαρισμός κτιρίων, υπηρεσίες φύλαξης κ.ά. (ζ) Συνεργασία Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) (η) εισαγωγή συστημάτων ταχείας απονομής δικαιοσύνης με αξιοποίηση των σύγχρονων ηλεκτρονικών μέσων (θ) κατάργηση παντός είδους απευθείας αναθέσεων έργων και εισαγωγή ηλεκτρονικού συστήματος δημοπρασιών έργων με πρόβλεψη ταχείας ηλεκτρονικής διαδικασίας και για τις περιπτώσεις πρόχειρων διαγωνισμών και απευθείας αναθέσεων (ι) μείωση της γραφειοκρατίας, η οποία συνθλίβει την πραγματική οικονομία. Εν ολίγοις, οι Έλληνες πολίτες χρειάζονται ένα μικρό, ευέλικτο, στρατηγικό και αποτελεσματικό κράτος που να παρέχει υψηλής ποιότητας δημόσια αγαθά. Μετά από τόσες θυσίες, το αξίζουν.